

Aan: 1. Team verkiezingen Gemeente Molenlanden
2. Gemeenteraad Molenlanden
Kopie: 1. Kiesraad (informatiepunt@kiesraad.nl)
2. Craft (info@craftlean.com)

Betreft Verkiezingen 15 maart 2023

1. Inleiding

Oud-Alblas is een kern behorende bij de gemeente Molenlanden.

Het was tot 2015(?) gebruikelijk bij een aantal van ongeveer 1500 kiesgerechtigden er twee stembureaus in Oud-Alblas op na te houden. Om onbekende redenen is dit in de loop van de tijd teruggebracht tot 1 stembureau.

Bij de vorige gecombineerde verkiezingen Waterschap/Provinciale Staten was het 's nachts half één voordat de tellers naar huis konden. Een der voorzitters moest toen nog alles inleveren in Hoornaar, ongeveer een half uur rijden heen en een half uur rijden terug. Daar moest hij wachten tot het Proces Verbaal was goedgekeurd en zag zijn bed pas tegen 3 uur in de morgen.

In een onderling overleg is toen toegezegd bij gecombineerde verkiezingen in Oud-Alblas **twee** stembureaus te vestigen.

Tevens werd toegezegd te onderzoeken of de inleverplaats voor stempassen, PV en stemmateriaal op een meer centrale plaats kan plaatsvinden, mede ook gezien de protesten van stembureauvoorzitters in o.a. Kinderdijk, Nieuw Lekkerland en Streefkerk.

Voorstel @gemeenteraad:

- a. Per maximaal 750 kiesgerechtigden 1 stembureau.
- b. Realiseer een centrale inleverplaats in Molenlanden.

2. Verkiezing 2023

Wie schets onze verbazing dat er geen leergeld is getrokken uit het bovenstaande en er in Oud Alblas slechts **1 stembureau werd gevestigd en de inleverplaats Hoornaar bleef**.

Om 14:00 uur was er in Oud-Alblas al een opkomst van ca 33 % en vanaf 2 uur moest er een constante stroom kiezers worden verwerkt waarbij een rij tot ver buiten het stembureau ontstond. Tegen 16:00 uur was de stembus voor de provinciale verkiezingen vrijwel vol en telefonisch werd er bij het team verkiezingen een tweede stembus besteld, die echter pas na 3 kwartier werd afgeleverd. De stembiljetten konden toen nauwelijks in de bestaande stembus gepropt worden. De stroom kiezers bleef aangroeien tot ca. 20:50 uur met een constante rij wachtenden voor de uitreiking van de stembiljetten en een file voor de stemhokjes. Uiteindelijk berekende de voorzitter een opkomst van boven de 80 % en kwam er zelfs het einde van de hoeveelheid stembiljetten in zicht.

Na tellen moesten er in totaal 2630 stembiljetten verwerkt worden, ongeveer gelijk verdeeld tussen de Provinciale staten en de Waterschap verkiezing.

Voorstel @Team verkiezingen:

Bij dubbele verkiezingen 4 of nog beter 5 hokjes per stembureau realiseren.

3. Tel procedure Craft Lean 1

Deze procedure werd gevolgd. Gestart werd met even/oneven van de waterschap verkiezingen en deze werden in twee stapels apart gelegd. Daarna even/oneven van de Provinciale staten. Om ca. 23:00 uur waren de resultaten voor de Provinciale Staten op lijstniveau bekend en mede door de Craft methode toe te passen waren er geen verschillen. De resultaten werden via internet doorgegeven.

Voorstel @Team Verkiezingen en Kiesraad:

Via internet doorgeven totalen per partij:

Laat een extra vakje in het overzicht maken om zo nodig een “verschil aantal” op te geven. Totaal telling stembiljetten zal dan altijd kloppen met het aantal kiezerspassen.

Correcties kunnen dan later op deze voorlopige uitslag worden toegepast.

Daarna werd volgens de instructie met turfstaten gewerkt. Door het grote aantal (1326 stembiljetten) kostte dit met slechts 10 tellers in 5 groepen van twee **zeer veel tijd**.

Voorstel aan Craft: Bij veel stembiljetten (bijv. meer dan 1000): Als de totaal telling per partij klopt met het aantal stempassen en de voorlopige resultaten zijn doorgegeven, pas dan per partij met veel stembiljetten een extra sortering toe: links nr. 1 van de lijst en rechts overig. Turf vervolgens de overigen en trek de som hiervan af van het totaal. Dit is dan het aantal stemmen op nr 1.

Pas eventueel een handmatige telling van de stapel nr. 1 toe ter controle.

4. Tel procedure Craft Lean 2

Bij de verkiezingen in 2023 waren er nogal wat verrassingen of lokale afwijkingen.

De BBB was zeer succesvol maar was lijst 19 en zou dus bij de overige “oneven” terecht komen. De SGP was lijst 12 en is in het dorp sterk vertegenwoordigd en zou dus bij de rest “even” terecht komen.

Voorstel aan Craft: Als een hoog lijstnummer veel stemmen krijgt, dan dit lijstnummer op de plaats van 1 resp. de plaats van 2 situeren. De volgorde van de andere bordjes wordt dan 1, 3, 5 enz. en/of respectievelijk 2, 4, 6 enz., zonder het hogere lijstnummer.

5. Aantal tellers

@Team verkiezingen en Gemeenteraad

Als er twee verkiezingen gelijktijdig plaatsvinden moeten er ook twee teams tellers zijn die in aparte ruimtes de twee verkiezingen gelijktijdig kunnen tellen..

In dat geval **altijd** een ochtend voorzitter en een middag/avondvoorzitter per stembureau benoemen. De ene voorzitter heeft de leiding van de ene verkiezing telling en de andere voorzitter de telling van de tweede verkiezing.

6. Voorstel 1 proces verbaal

@Team verkiezingen, Gemeenteraad en Kiesraad

Maak het proces verbaal digitaal en stuur dit 1 week vooraf aan de voorzitter toe.

Deze kan dan alles wat reeds bekend is vooraf invullen. Dit scheelt heel veel tijd aan het einde van de avond of de volgende dag Zie punt 8

7. Voorstel 2 Proces verbaal

@ Team verkiezingen en gemeenteraad

De voorzitter vult het proces verbaal zo compleet mogelijk in tot en met de uren van de stembureauleden en de tellers.

8. Voorstel wijziging inleverprocedure

@ team verkiezingen en gemeenteraad

Als de totaal tellingen per partij zijn doorgegeven als voorlopige uitslag, per partij de stembiljetten gebundeld en opgeborgen in de daarvoor bestemde afsluitbare kratten, de stempassen en het zover mogelijk ingevuld PV wordt hierbij gevoegd en de kratten worden afgesloten met een hangslot.

Deze kratten worden in een afsluitbare kast in het stembureau opgeslagen, of zo dit niet kan door de voorzitter mee naar huis genomen, dan wel ze worden opgehaald als derde mogelijkheid door een gecertificeerde partij. Als er een voorzitter is die de kratten mee naar huis neemt, neemt de andere voorzitter de sleutels van deze kratten mee.

9. Voorstel andere telling op kandidaat @ team verkiezingen en gemeenteraad

De dag na de verkiezingen komen de tellers 's morgens weer bijeen en start het turfgebeuren volgens de Craft methode voorgesteld onder 3. Eventuele verschillen komen dan op de gebruikelijker manier aan het licht en zo nodig wordt de voorlopige uitslag weer via internet gecorrigeerd.

Indien de tellers die in de voorgaande avond aanwezig waren, nog werkzaam zijn, dan extra tellers verzorgen.

Alternatief; De vier of vijf partijen met de meeste stemmen vormen een nieuwe telploeg van minimaal 10 personen per verkiezing.

Een der twee voorzitters of een daartoe aangewezen voorzitter leidt dan deel twee van het telproces op kandidaat niveau. Aan het einde van dit proces wordt het Proces Verbaal definitief ingevuld en worden alle bescheiden naar een centrale plaats gebracht of opgehaald door een gecertificeerde instantie.

9 Voorstel vergoedingen @Gemeenteraad Molenlanden

Er is een vergoedingssysteem voor de verkiezingen. Als er dan twee verkiezingen zijn is het aan te bevelen de vergoedingen ook maal twee vast te stellen.

10. Epiloog

Bij deze verkiezingen in Oud Alblas bleken er na de telling van de waterschap verkiezing een verschil van 7 te zitten: 7 stembiljetten meer dan er kiezerspassen waren. Het was toen 01:30 en 1 teller was al vertrokken. De twee voorzitters hebben toen besloten de voorlopige uitslag per telefoon door te geven, alle tellers naar huis te sturen, alle stembiljetten, kiezerspassen en een blanco PV in de daarvoor bestemde kratten te bergen, af te sluiten en alles naar Hoornaar te brengen waar zij rond 02:00 uur aankwamen. In tegenstelling tot de vorige keer toen alles aan de achterkant moest worden ingeleverd bleek dat dit nu aan de voorkant moest plaatsvinden waar nauwelijks parkeerruimte was. Toegelicht werd de situatie en het stemmateriaal als zodanig afgeleverd.

De twee voorzitters zagen toen pas na 03:00 uur hun bed. En gezien het bericht in het AD van 14 maart waren we niet de enige in den lande.

Het team verkiezingen en de Gemeente Molenlanden worden hartelijk bedankt voor de teleurstellende organisatie van deze verkiezingen en en dankje presentje met 4 chocolaatjes had echt niet gehoeven.

Ondertekend

ca 35 jaar stembureau lid / voorzitter

ca. 7 jaar stembureau lid / voorzitter